OCT 14 1921

Published and distributed under permit (No. 76), authorized by the Act of October 6, 1917, at the P.O. at Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BUKSHPUN, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — Число 240. — Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 14. жовтня, 1921.

VOL. XXIX. — No. 240. — Jersey City, N. J., Friday, October 14, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

РУХ ЗА „ОДНОЮ ВЕЛИКОЮ ЮНІЄЮ"

ЮНІЯ СТАРАЄТЬСЯ ОБЄДНАТИ УСІХ ТЕКСТИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ В ОДНУ ОРГАНІЗАЦІЮ.

НЬЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Юнія тканинних робітників Амалгамейтид Текстил Веркерс оф Америка, що має свій осідок в Нью Йорку, заявляє, що вона почала акцію за обєднанием всіх текстильних робітників в одну велику юнію, яка має обіймати усіх робітників без огляду на рінні заняття, на які вони діляться.

За такою організацією уже заявилося вісім текстильних юній, що не звязані з юнією текстильних робітників, що звється Юнайтид Текстил Веркерс, а котра є філією Американської Федерації Праці. Крім сього за нею заявилося також великє число менчих організацій. В той спосіб уже яких 20.000 робітників заявилося за організацією. Юнія думає обєднати усіх 150.000 текстильних робітників в краю.

НАЧАЛЬНИК КУ-КЛУКС-КЛЕНА БОРОНИТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ.

ВАШИНГТОН, 12. жовтня. — Перед конгресовим комітетом, котрий розслідуже діяльність Ку-Клукс-Клена, виступав нині самий голова його, Візіємс Симонс з Атланти.

„Цісарський Чародій" (такий титул носить начальник сеї організації) наперед попросив, щоби його запризнягнули перед зізнаннями. Опісля ручив комітетови, що Ку-Клукс-Клен радо винає слідство палати послів та сенату, бо се дає їм можність сказати усю правду про свою організацію, яка ніби-тільки натерпілася від рінних несправедливих очернювань. По сім вступі він почав відчитувати з приготованого уже паперу цілу свою заяву, котру комітет дав йому перечитати без переривання. В сій заяві, котрої гитанне заняло дві цілі години, Симонс перечив закиди проти його організації, що мовляв вона учить безправства, та складав всі безконині вчинки, поповнені закаптуреними людьми як вчинки, довонані не членами організації, але якимись людьми, що лише удавали членів організації.

Завтра наступить допитування „Цісарського Чарівника" членами конгресового комітету.

КОНГРЕС НЕ ХОЧЕ ДАТИ САМОМУ МІНІСТРОВИ ПРАВО РІШАТИ ПРО ДОВГИ ДЕРЖАВ.

ВАШИНГТОН, 12. жовтня. — Комітет палати послів для приходів федерального уряду не признав секретареви (міністрови) скарбу Мелонови право рішати самовільно про осягнане военних довгів від алиянтських держав, як він сього домагався від конгресу.

На місце провозиції уряду комітет ухвалив другу пропозицію, після котрої стягане довгів від далиянтів має бути під доглядом спеціального комітету, зложеного з чотирох членів, іменованих президентом Злучених Держав в порозумінню з конгресом. На чолі сього комітету має стояти секретар скарбу.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ БЕЗРОБІТТЯ ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ПРОМИСЛ.

ВАШИНГТОН, 12. жовтня. — Головною справою, котра займала конференцію для справи безробіття цілий нинішний день, була справа оживлення двох промислів, а саме будівельного та мореплавського промислу.

Підставою дискусії над справою будівельного промислу був дуже широкий рапорт спеціального комітету для будівельного промислу. В сьому рапорті було кілька дуже острих осудів промислу. Межи ничим комітет покликується на вислід слідства, переведеного над будівлянним промислом конгресом, з котрого вийшло, що в Злучених Державах не достає будівель на яких 10 до 30 міліонів долярів. Комітет обчисляє, що колиб сю суму ужити зараз до будови, то се далобн заняття яким двом міліонам робітників.

Далі комітет розбирає причини, які не дозволяють будівляним підприємцям починати тепер будівлі. Комітет начислює таких причин три, а саме: трудність роздобуття грошей, дорожнеча будівляних матеріялів та дорожнеча робітника. Комітет переконався, що будівничий мусить не лише заплатити від 7 до 8 процент за позичені гроші, але й ще яких 10 до 20 процент комісового за вишукане позички. Щодо матеріялів, потрібних до будівель, то одні постійно дешевіли від кінця війни, але зате другі не проявили ніякої охоти дешевіти. В инчих знов случаях матеріялн подешевіли в гуртовій торговлі, але не подешевіли в подробичній торговлі. Сі справи можна рішити лише при помочи місцевих властий.

Наконець рапорт комітету заявляє, що на його думку також робітнича заплата в деяких місцевостях не зменчилася відповідно до повоєнних умов. Сю справу комітет також уважає за таку, якої не може рішати центральна влада, але місцеві власти, бо умови життя і дорожнеча в поодиноких місцевостях від себе значно рінняться. Справа робітничої заплати повинна бути вирішена згодою межи робітниками та роботодавцями. Установляючи заплату робітникам, роботодавець повинен дивитися, щоби дати робітникови такий заробок, який вистарчивби не лише на добутте рінчі, необхідних до життя, але й на виховане дітий, добутте для себе всіх розумних розривок та вигод, та на систематичне откладуване деякої суми.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО СЕНАТОРА.

ВАШИНГТОН, 12. жовтня. — В своїм мешканню в Вашингтоні помер нині вечером наглою смертю сенатор Чейс Нокс з Пенсильвенії. Коло пів до семої вечером дістав нападу апоплексії, а коло семої години помер. Смерть була нагла, бо сенатор усе тішився сильним здоровлем.

При смерти мав Нокс 68 літ. З першу він був адвокатом, а опісля посвятився політиці. В 1901 році став генеральним прокуратором (міністром судівництва) і на тім становищи брав визначну участь в руху проти тростів (величезних корпорацій). В 1904 році був вибраний сенатором Злучених Держав, а опісля став секретарем стейту в кабінеті президента Тефта. В 1919 та 1920 році брав визначну участь в боротьбі республіканських сенаторів проти версайського мира, та політики Вилсона.

ДАРУНОК АМЕРИКАНСЬКОГО МІЛІОНЕРА ДЛЯ РОСІЇ.

На зборах чікагоського Товариства Молодих Христян подано до відома що відомий купець-мілионер Джан Ванамейкер з Філадельфії подарував Росії фонди, на будову будинку сього товариства в Москві.

ПЕРЕПЛИВ ДВА ОКЕАНИ НА МАЛІМ КОРАБЛИКУ.

До порту Сидней в Австралії прибув сний днями, корабель Амарилис, котрий має усего 28 тон містоти, а котрий відбував власне подорож, виносячу 15.000 морських миль. Кораблик виплив з Англії, переплив увесь Алянтійський та Тихий Океан. Цілу подорож відбув він без найменчої пригоди.

ПОЛЬСЬКИЙ ГОХШТАПЛЄР.

На днях арештувала варшавська поліція Маріяна Кучковського за ряд надужить і обманств. Цей обманець був перед війною російським шпигом в Австрії а тепер вирнув на поверхню товариського життя чимраз то від принадніщими псевдонімами. У Львові фунгував як Александер Галецкі, де инде як граф Недзельскі то знов як інжинір Г. де Ліже або Порай Порайскі. Арештовано його під псевдонімом надінжіра Августиновіча.

НАСЕЛЕННЄ АНГЛІЇ.

Після оголошених саме вислідів перепнси переведеної дня 19. червня ц. р. Англія, Шкотія і Валія числить 42.767.530 мешканців, в тім 20.430.623 мужчин і 22.336.907 жінок. Від останної перепнсу, яку переведено в 1911 році населення Англії, Шкотії і Валії збільшилося о 1,936.134 особи то є о 4.7 відсотків.

І ТАМ ГРАБЛЯТЬ!

„Адеверул" доносить, що 40 польських вояків перейшло карпатську границю і впали на румунську область біля Марамороцу і зрабували тамошним селянам около 1000 штук худоби.

З ТРАГЕДІЇ ЗАЛІЩИЧЧИНИ.

У Сверківцях помер господар Юрко Головецький, побитий у варварський спосіб жандармами з Веремян, Дурбайлом і Журом. Головецький помер по днях страшних мук. Судова комісія перевела секцію тіла та сконстатувала, що смерть наступила наслідком тяжкого побиття попід груди й живіт, що організм помершого був такий сильний, що він бувби ще прожив кількапайцять років (небіщик мав 54 роки). Оба жандарми: Дурбайло як заступник коменданта в Веремянах і Жур, його підвладний, були лихі на Головецького за те, що відказався приносити їм масло; вони казали покликати його до гмн. канцелярії і тут вдвійку пповнили злочин убийства над цілком невинною жертвою. Досі їх не завіщено навіть в жандармських чинностях і не арештовано. Вони гулюють безкарно в цілому окрузі заліщицької жандармської команди. Доказом їх непочитальности нехай будуть факти, що при судових розправах за „більшевизм" і т.п. всі охоронники зізнавали всупереч своїм попереднім доносам, кажучи: то сен тилько так гадало, аби трохен настрашить і намекничь людзі", або „неможна било пшипущать, же з того таке гепе і комедіе бендон". А тимчасом на основі їхніх безпідставних доносів ще від вересня 1920 р. десятки й сотки невинних людей караються в чортківській тюрмі, все за мнимий „більшевизм", за читанне часописів і т. д. без кінця й міри. Село Сверщківці зі своїм замордованим господарем є маленьким зразком знущань Дурбайлів і Журів. Все насе лення дооколичне, села й місточка, страшно зубожіли наслідком їх господарки. Знущання й переслідування, рінного роду реквізиції, форшлани, відбиранне збіжа, забиранне примусово Українців до польського війська, як мало ее місце в селі Милівцях коло Товстого, Заліщиччині на дневному порядку і все те вже увійшло в систему. З усіх усюдів несеться страшний крик розпуки.

ЗВІРСТВА ПОЛЬСЬКОЇ ЖАНДАРМЕРІЇ В СЕЛІ ЖАБЮ.

Господаря Миколу Зюбюка, сліпого на обоє очей, арештували польські жандарми в Жабю-Слупіці за те, що в нього найшли карабін, який хтось йму сліпому підкинув. Карабін польські жандарми знайшли в сні на дворі і за це били Зюбюка, щоб сказав, чий се карабін. Бив його командант жандармерії Гураль і підкомандант, якого назвиска не знають (буком і кулаками). Штовхали, кидали під поріг хати і ходили по ньому, сміючися. Коли він зімлів, пустили його як зовсім невинного, але заказували, щоб на них не робив ніякого доносу за бійку.

Тодіж арештував Гураль підкомандант Василя Кошелюка Малярукового зі Жаба Слупецкіи за карабін, який знайшли у сліпого Миколи Зюбюка, кажучи, що й Кошелюк про той карабін знав. Василя Кошелюка Малярукового бив Гураль коло польської жандармерії в Жабю і звалив його на землю. Сів на шиї й бив грубою палицею (буком, на 3 цм. грубим) по цілім тілі. Опісля випровадив Кошелюка на подвіре і пустив на нього чотири собаки, які його кусали й розшарпали; жандарми з того сміялися, як Кошелюк боровся поранений і обідраний зі собаками. Опісля пустили також як невинного і грозили, щоб не робив доносів, бо його зовсім стратять.

ХЛІБОРОБСЬКИЙ ЗЇЗД ВЕЛИКОБРИТІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.

В Льондоні відбувся зїзд хліборобських організацій Англії та всіх її доміній. Реферував президент австралійських міністрів Гейгс. Він доказав, що Велика Британія привозить дві третини пшениці ізза моря, хоч має багато землі. Вона подібна до господаря, якого поле лежить облогом, а він купує хліб у сусіда. Велико-британська держава буде цвисти тільки тоді, коли зрозуміє засаду автаркії: що мусить сама собі вистарати з усім.

Зїзді прийняв одноголосно такі ухвали:

1. Безпеченство держави залежить від того, чи вона має здібність заосмотрити себе своєю поживою, а вся пожива з виїмком риби походить з хліборобства.

2. Добробут держави залежить від того, щоби більшу часть сирівців, потрібних для промислу, продукувати у себе.

— а більша часть сирівців — крім мінералій — се знов плоди хліборобства. Таким чином також промисл і торговля залежать від хліборобства. Значить — хліборобство се підстава добробуту.

3. Майже все, чого держава потрібує, може бути в ній вигворюване. Треба тільки відповідної організації й виміни.

4. Організація англійського хліборобства се перша передумовина розвитку держави.

5. В тій цілн треба передовсім утворити головний осередок інформації, бо без неї деяких земних плодів продукувати муть за багато, а деяких за мало.

6. Коли треба буде митвої охорони, то при тім слід лішше трактувати англійські домінії, ніж чужі краї.

Німецька преса пише з приводу сього зїзду, що коли думки його будуть переведені в житте, то Англія так скріпиться політично, що ціла Европа не встоїть супроти неї.

РОЗВІД В ЯПОНІЇ.

Розвід супружа в Японії дуже простий і короткий. Називаться він „тривіршовим листом", бо чоловік, що хоче розвестися з жінкою, дише до неї або до її родичів коротенький листок з трох рядків. Тут все залежить від чоловіка, бо жінка в Японії не має ніяких прав. Коли чоловік вручить такий лист жінці, то все пропало і нема апелиції.

МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС ДРУКАРСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

У Відні відбувається саме сьогодні конференція. На конгресі заступлені 17 держав.

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВ, 23. вересня. — Тутешня польська часопись „Газета Вечорна" доносить:

Отворенне українського університету у Львові відбудеться за кілька днів. Тепер відбуваються вписи. Зголосилось около 3.000 студентів. Виклади будуть відбуватися в салях Народнього Дому і в давнім музею „Ставропігії" при улиці Баяркарській. На чолі учительського персоналу, який складається переважно з молодших сил, стоїть др. Василь Щурат. Кошти на удержанне університету будуть покривати з американської позички, яка дала дотепер около 600 тисяч долярів.

Замітка. — Се бесіда про приватний український університет, який Ляхи вже три рази забороннли у Львові, а який тепер Українці стараються вже четвертий раз отворити.

Яка доля його чекає, покищо не знати. Але можна догадуватись, що польські наїзники будуть знова намагатись його заборонити. В тім вже ім помагають польські газети. Вони вже згори заповідають, що сей університет буде удержувати українське правительство Петрушевича, аби переслідувати українську найвищу школу під замітом, що її основується для політичної пропаганди.

Американські Українці не пожалують і на рідну школу в Галичині, але окремо дають вони на політичну оборону свого краю, а окремо на школи. Хотяй вони не зложили ще тілько, кілько видумує польська газета, але певно зложать тілько, щоб видержати до кінця боротьбу проти польського наїзника й осягнути на дним побіду.

ЛІГА НАРОДІВ ДІЛИТЬ ГОРІШНІЙ ШЛЕСК МІЖ НІМЦІВ І ПОЛЯКІВ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — Телеграми з Женеви, столиці Ліги Народів, сповіщають, що комісія Ради Ліги Народів (зложена з непостійних членів, именно з представників: Еспанії, Бельгії, Бразилії і Китаю) постановила поділити Горішній Шлеск в сей спосіб:

Польща дістане частину округа Бойтен, але саме місто Бойтен останеться при Німеччині. Далі Польща одержить округи Кеніґсгітте і Каттовіц, полудневі округи Плес і Рибник та части північних округів Тарновіц і Люблініц.

Решта Горішнього Шлеска має остатись при Німеччині.

ЛІГА НАРОДІВ ПЕРЕДАСТЬ СПРАВУ ГОРІШНЬОГО ШЛЕСКА АЛЯНТСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ АМБАСАДОРІВ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Французький премієр Аристід Брїян передасть опінію Ради Ліги Народів про справу Горішнього Шлеска алиянтській Конференції Амбасадорів, котра постійно засідає в Парижі.

Конференція Амбасадорів має зараз повідомити про сю постанову Німеччину і Польщу і візвати їх, щоби заняли сі простори Горішнього Шлеска, які їм признала Рада Ліги Народів.

БАНКИРИ ЗАЖУРИЛИСЬ ДОЛЕЮ ГОРІШНЬОГО ШЛЕСКА.

БЕРЛІН, 12. жовтня. — Американські і британські банкири грозять, що відкличуть своє предложенне кредитів для Німеччини, якщо Німеччина стратить промислові округи в користь Польщі.

БРИТІЙСЬКІ И ІРЛЯНДСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ ГОДЯТЬСЯ ЩОДО СТРОГОГО ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВ ПРО РОЗЕМ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — Ірляндська самостійницька мирова делегація дійшла до порозуміння з військовим комітетом британського правительства у справі строгого виконування розему (завішення оружя) в Ірляндії.

Ірляндська делегація згодилась на спинене вправлювання нових жовнірів ірляндської республіканської армії, а британський військовий комітет прирік спонукати військову залогу в Ірляндії, щоби здержалась від усяких провокуючих вчинків.

В дискусії над сею справою командант британського війска в Ірляндії, сер Невил Макредї, сказав, що ірляндські самостійники („шин-фейнери") отверто вправляють новобранців до ірляндської республіканської армії; а командант ірляндської республіканської армії, Майк Коллинс, заявив, що британське правительство не додержало ані одної умови розему".

По довшій дискусії остаточно дійшло до взаїмного порозуміння щодо дальшого строгого виконування постанов розему, а замітн про надужитя з обох сторін поручено до провірення окремому субкомітетови, в якого склад входять Британії та Ірляндці.

СЕРБСЬКИЙ КОРОЛЬ ЩЕ НЕ ЗРІКАЄТЬСЯ ПРЕСТОЛА.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Підчас похорону сербського короля Петра його сни і наслідник престола, Александер Караджорджевич, лежав тут тяжко хорий в шпиталю.

Тепер, коли він трохи подужав, появилися в газетах вістки, що він не хоче вертатись до бідної сербської столиці Білгороду ані не хоче сідати на хиткий престол королівства Югославії, але хоче остатися в красному, великому і світляному Парижі, де можна бавитись і весело жити, як хто має легкі гроші.

Тепер же сербське посолство в Парижі видало урядову заяву, в якій каже, що король-регент Сербії, Александер не має гадки зрікатися престола.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА
Three cents the copy. Поодиноке число три цента.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates. В Джерзи Сіті і заграницею:

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СПРАВА ГАЛИЧИНИ НА СЕСІЇ ЛІГИ НАРОДІВ.

Віденський тижневик „Український Прапор" подає отсю кореспонденцію з Женеви, під датою 15. вересня с. р.:

Галицьку справу порушено вперше перед Лігою Народів в грудні минулого року. Делегація Української Національної Ради під проводом през. д-ра Е. Петрушевича, яка явилася в тім часі в Женеві підчас засідання Збору Ліги Народів, предложила йому основний меморіял з домаганнем, щоб Ліга Народів своєю інтервенцією перед правительствами держав антанти спричинила можливо скоре рішення галицької справи, — рішення, яке по своїй суті відповідало би волі українського населення, яке значно переважаючої більшости краю.

Вони зустрілися із справдішними симпатіями чи не всіх членів згаданої Ради. Ті симпатії знайшли свій вислів у рішенню тої Ради з 23. лютого, с. р. Отсим рішенням Рада Ліги Народів, стверджуючи, що право суверенности над Галичиною належить державам антанти, та що Польща є тільки цїйсковим окупантом нашої країни, заявила, що органом, покликаним для рішення про політичне становище Галичини, являється Найвисша Рада.

Дня 5. с. м. почав отсе свої наради Збір Ліги Народів, який, як сказано, вже раз звернув був увагу Найвисшої Ради на те положенне, що в нім опинилась наша країна наслідком польської військової окупації та відсутности всякої постановки про її політичне становище. Тимто Галицький Уряд рішив знова пригадати українські домагання Лізі Народів та виєднати у нього його інтервенцію задля приспішення дожиданого нами рішення.

Дня 10. с. м. прибула до Женеви ДЕЛЕГАЦІЯ ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ, зложена з д-ра Костя Левицького і д-ра Стефана Витвицького із секретарем о. Йосафатом Жаном. Не стану вам росказувати подробиць про заходи делегації; дізнаєтеся про них пізнїйше. Скажу тільки, що вона зустрілась тут у всїх делегатів на Лігу Народів з нетаєною зичливостю для нашої страждучої країни.

Справа Галичини була порушена на Зборі Ліги Народів дня 13. с. м. Засіданне починається, як кождого дня, о год. 10. ранком. Спровола виповнюється делегатами сала засідань, що вражає своєю простотою. Перед невисокою трибуною для президента і його заступників ряд немов шкільних лавок (кожда з 34 місцями) для делегатів поодиноких правительств, що сидять за азбучною чергою своїх держав. У передніх лавках визначається орлиний вид лорда Роберта Сесила, далї постаті Гіманса і Вівіяні. Декілька хвилин по 10 год. президент збору КАРНЕБЕК отворяє засіданне. Після полагодженнє кількох формальних справ одержує голос австралійський делегат БРУС, що як один з дальших бесідників у генеральній дебаті над звітом Генерального Секретаріяту домагається від Ліги Народів рішучої акції задля обмеження зоружень, бажаючи Міжнародньому Трибуналови Справедливости як найкрасших успіхів в його діяльности.

О год. 11½ вступає на требуну делегат Канади ДОГЕРТІ. Сивий міністер канадійський говорить поволи, твердим, рішучим тоном. Весь Збір прилухується уважно його словам. Бесідник вказує спершу на ті завдання, які судилося взяти на себе і перевести Лізі Народів; згадує про адміністрацію области Саар, про Міжнародній Трибунал Справедливости і далї, зупинившись на хвилю, говорить дослівно так:

„Стверджую в звіті Генерального Секретаряту, що в лютім с. р. Рада Ліги Народів, одержавши численні петиції від українського населення Східної Галичини, прийшла до висліду, що одиноким способом в сій справі є: передати ті петиції Найвисшій Раді, яку репрезентує Конференція Амбасадорів. Я не бажаю критикувати сього рішення. Воно видається мені одиноким. Не оспорюю сього, що юрисдикція в тім цїлім питанню належить до Найвисшої Ради, а підношу сю справу тільки тому, щоби звернути увагу на факт, що населенне Східної Галичини ождидає нетерпеливо рішення.

„Не мені ані Зборови Союза Народів пересуджувати сану справу. Рада вступила на одиноко можливий шлях, але дозволю собі піддати увазі сього Збору, щоб ми висловили бажанне, або рішенне в тій справі було прискорене. Коли населенне підносить такі домагання, — я не висказую свого погляду, чи вони узасаднені чи ні, — то воно має безперечне право, щоб його вислухано, та щоб покликаний трибунал видав рішенне. А ми не виставимо себе на критику, коли дозволимо собі висловити бажанне, щоб те рішенне прийшло скоро.

„Я почуваю себе спонуканим підняти отсю справу з приводу факту, що в нашій канадійській країні серед населення маємо велике число Українців, які разом з нами збудували канадійську державу, та яких ми шануємо яко цінних горожан, що дають нам запоруку їх дальшого співділання для того краю. Почуваю своїм обовязком підняти сю справу ще й тому, бо наші Українці звернулись до канадійського правительства, щоб воно звернуло увагу на сей факт, що їх брати у своїй вітчині нетерпляче дожидають вирішення питання про їх національне і політичне становище..."

Промова канадійського делегата зустрілася із загальними оплесками цілого Збору. Отсе-після заяви Ради Ліги Народів в справі Галичини підніся вперше в нашій обороні голос на загальним Зборі Ліги Народів. Читачі самі собі певно як слід розберуть зміст цілої наведеної промови. Я вкажу тільки на те цїнне признанне для державно-творчої здібности галицько-українських ейігрантів, яким перед делегатами з усїх майже частин світа вчинував канадійський міністер нашу суспільність, в першій мірі її мужицьких синів.

Сьогодня ранком канадійський представник Догерті поставив на Зборі Ліги Народів отсе внесенне:

„Збір Ліги Народів висловлює своє бажанне, щоб Рада Ліги Народів звернула увагу Найвисшої Ради на потребу уладити в близькій будучности політичне становище Східної Галичини".

На предложенне президента Збір ухвалив без дискусії переказати отсе внесенне комісії Інїціятивній. П голосно є лорд Роберт Сесил і вона на днях займеться внесенням канадійського представника.

С. В.

РАТУЙТЕ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ!

Меморандум Ради Українських Жінок міжнародному Конгресови допомоги дітям у Стокгольмі.

(Від спеціального кореспондента „Свободи").

Дня 22. вересня в столиці Швеції Стокгольмі відкрився інтернаціональний конгрес допомоги дітям, скликаний шведською запомоговою організацією „Ратуйте дітей".

На конгресі заступлені, крім названої шведської організації, ще французько-швайцарський Інтернаціональний Союз допомоги дітям та англійська запомогова організація „Фонд допомоги дітям".

Нинішній конгрес є вже третім на протязі останніх двох років. На першім конгресі, що відбувся торік у Женеві, **українські організації** були заступлені п. О. А. Шульгином та пані Г. Чикаленківною. На другім конгресі, який відбувся в квітні сього року в Женеві, українські організації також мали персональне заступництво (п. М. Ге і др. Окуневський).

Брак коштів примусив українські організації на сей раз відмовитись од розкоші мати на конгресі власних делегатів. Довелось обмежитися одним лише момерандумом, посланим на конгрес від імени Національної Ради Українських Жінок у Берліні. Треба сподіватися, що конгрес зверне увагу на той меморандум і, як сказано в його закінченню, „протягне свою милосердну руку в нашому засудженому на тяжкі страждання народови".

Меморандум українських жінок дуже красномовно описує трагічне становище української людности в неврожайних місцевостях, особливо-ж тяжке становище дітей. „Особливу увагу, — читаємо ми там, — повинні звернути на себе ті обставини, в яких опинились діти — ця надія нації. **Найгірша доля в страшних обставинах голоду, пошестей та горожанської війни завсігди чекає саме дітей, безпорадних, безсилих, організм яких не є здатний боротися ані з голодом, ані з хоробами. Допомога дітям, допомога широка й негайна, потрібна передовсім. Треба завести їдальні для дітей, захоронки, треба постачити одежу, ліки, санітарні матеріяли...**

Сама українська людність не може дати собі ради в цій біді через те, що большевицька влада закрила їй всі шляхи до самодіяльности й позбавила її всїх матеріяльних засобів... Сподівається, що допомога прийде від комуністичної влади, також неможливо. Насамперед та влада не може дати собі ради навіть з допомогою голодуючим місцевостям центральної Росії, а опріч того комуністи й взагалі не мають охоти допомагати Україні. **Більшевики мають у запасі для української людности дише кріваві репресії** за її опозицію й постійні повстання проти комуністичної влади...

При таких обставинах тільки інтернаціональна організація, як Міжнародній Союз допомоги дітям, могла-б хоч почасти прийти з допомогою, бо тільки таку організацію большевики, які руйнують усі прояви самодіяльности населення й бояться найменшої ознаки громадського життя на Україні, могли-б допустити до безпосередної діяльности в межах краю".

Меморандум далі ще згадує про дітей українських збігців у Польщі, Румунії та Австрії, які також потрібують негайної й широкої допомоги. Коли-б Національна Рада Українських Жінок ще згадала про **десятки тисяч бідуючих селянських дітей у Східній Галичині**, де також потрібна негайна й широка допомога, — то картина страждань і нужда цвіту нашої нації була-б змальована цілком повно й правдиво.

„Національна Рада Українських Жінок у Берліні, — так закінчується меморандум, — не має зараз нїякої змоги прийти з активною допомогою дітям свого народу. Тому Рада звертається до висього Міжнародного Конгресу допомоги дітям з проханнем звернути свою увагу на страшне положенне українських дітей й протягнути свою милосердну руку й нашому засудженому нині на такі страждання народови".

Коли-б на конгресі були свої люде, які живим словом підтримали-б сей клич до ратування українських дітей, тоді успіх справи можна було би вважати забезпеченим. Та ба! рада душа в рай — та грїхи не пускають... Лишається отже сподіватись, що й самий меморандум зробить своє діло й зверне увагу конгресу — хоч і не таку пильну, як ее могло-б бути — на нашу країну сліз і горя.

23. вересня. **Радянин.**

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

З краю приходять розпучливі просьби, щоб помогти нашим землякам в удержанню українських приватних шкіл. Хоч Україиці в Америці заняті тепер збірками на політичну оборону, то мимо цього не може лишити на боці і цеї справи. Треба тямити, що в парі з політичною боротьбою мусить йти творча праця народу, яка єсть підготовкою до праці в самостійній державі. Тямучим людям не треба богато про це говорити, вистарчить сама пригадка.

Перед роком розпочав я був збірку на „Рідну Школу" в Галичині системою викликування. Імена жертводавців і викликаних ними знакомих чи приятелів поміщав я час від часу в часописах „Свобода" та „Америка". Зібрані гроші відіслав я 11 чеками „Америкен Експресс Уомпані" до Львова, на щадничу книжочку кредитового товариства „Дністер", чи 6800. Єсть це щаднича книжка „Рідної Школи" ще з перед воєнних часів.

Останній стан збірки, оголошений мною в часописах „Америка й „Свобода" дня 28. лютого 1921, виносив від початку $473.72, з того в касі остало ще $68.72. Дня 15. квітня післав я ще один чек на $50.00, а в касі осталось ще $18.57. До того доложила громада Джамейка, Л. Ай. через гр. Якова Притикру $10.00, (дня 14. мая) і разом лежало ревтівкою $28.57. Тих грошей не відслав я, бо думав, що може ще хто зголоситься з жертвою. Але я не діждався, а тимчасом з краю надходять благання, щоби допомогти Рідній Школі. Тому я не чекаю дальше, а відсилаю всі гроші до Дністра на вкладкову книжочку ч. 6800. Від себе доложив я ще $1.43, так, що 6. жовтня пійшло чеком $28.85, — разом з коштами пересилки $30.00. Всього від початку зібрано $485.97, бракує отже всього 14 долярів до округлої суми $500.00.

На тім сухім звіті я міг би закінчити та спокійно відітхнути, що позбувся клопотів з такими дрібними збірками, та їх виказуванням. Совість одначе не позволяє мені стануги на тім. Коли би я сам не був кожлись організатором фондів „Рідної Школи"; то я може обманював би себе надією, що все таки хтось знайдеться, що поможе цій преважній народній справі, і що „якось то буде". Але я переживаю свій шкірі всї дрожання: „Що буде на другий місяць? Що буде за тиждень? Що буде завтра? Я був свідком тих нїмих виразів лиця найсвідомійших наших патріотів і найвитривалїших робітників, коли їм прийшлося думати над тим, що одна чи друга українська школа впаде, що сотки української дітворн буде мусїло покинути науку в рідній мові, або й зовсім позбавленні просвіти.

В тім розпучливім положенню вислала „Рідна Школа" свого делегата до Злучених Держав та до Канади і чутєшні Земляки відозвалися на зазив та зложили около 20.000 долярів. Що жертва вратувала „Рідну Школу" від загибелї.

Яким чином передержали галицькі Українці цю страшну военну кризу, яким способом вони вратували майже всі свої приватні школи — це для мене загадкою. Я пояснюю собі це лише тією невміручою силою українського народу, що дає йому спосіб приноровитися і до найтяжших відносин. Це, що галицькі Українці спасли свої приватні школи мимо голоду, нужди і польського розбійничого боївельства, вважаю більшим чудом, ніж польський „чуд" над Вислою, коли то Французи вратували Варшаву перед большевиками.

Але годі так дальше лишати галицьких Українців на ласку долї. Хто читає часописи, той наглядно бачить, як польські наїзники лише чекають хвилї, коли вичерпається життєва сила українського народу. Польський наїздник чекає, коли український нарід сам впаде знеможений боротьбою. Чи ми, вольні Українці в Америці, маємо байдужно дивитися на ті надлюдські зусилля Українців, щоб вдержатися при життю та набрати свіжих сил в Рідній Школі?

Коли ми в Америці взялися до оборони політичних прав українського народу, то в першій мірі есть нашим обовязком подбати про скріпленне сили цього народу. Йому треба допомогти перебути цю страшну, хоч хвилеву недолю, щоб не вийшло, що „коли зійшло сонце, роса вийха очі".

Боротьба за Рідну Школу є рівночасно боротьбою за само істнованне народу. Без пріщінь духова пожива. Подумати лише, що по галицьких містах нема українських державних шкіл і діти українських міщан та робітників цілком виставлені на спольщенне. Коли українська соціялістична організація у Львові взиває українських робітників, щоб вони посилали свої діти до українських приватних шкіл, то це знак, що навіть люде, які в основі противні націоналізмови, а прецїнь уважають справу Рідної Школи за незвичайно важну. Це також нехай буде вказівкою для тих Українців в Америці, що голосять, неначе би просвітна робота в рідній мові була „видумкою буржуазії".

Час так елементи ясовсім не числив. Коли би лише самі свідомі Українці зрозуміли свій обовязок, то це вистарчить. Хоч тяжкі часи, то все таки при ощадности може відложити долляра на „Рідну Школу". Наші богатші одиниці ще не дали про себе чути. А саме тепер добра пора. Жертва вислана на Рідну Школу сьогодня має більше значінне, чим в двоє більший дарунок в лекших часах. Чи не може тепер „легким коштом" сповнити свій обовязок та піддержати найважнїйшу з усїх народніх справ?

Др. Сз Демидчук.

P. S. Коли би хто хотїв дальше посилати гроші через мої руки, і викликати до цього обовязку своїх приятелів, то нехай присилає жертви на адресу:

American Ukrainian Exchange,
30 E. 9th St., New York City.

Кожне часопись, що уважає цю справу за важну, нехай дасть доказ тим, що передрукує цю статтю.

Р. Рейник.

ПЕРЕД БОЄМ.

Небаром ніч
Вже знижне з зїч —
Став ранний легіт повівати,
Бог рік уже;
Хай день буде!
Все темно мусить загибати.
Під небозвід —
На весь всесвіт
Ангели стали Тя славити, —
В огнях пала
Вселенна вся —
Врага дай Бог нам покорити.
З німецького переклав **Ю. Ш.**

ОТЦІ ДУХОВНІ!

Один доляр на місяць призначити на „Рідну Школу" в Галичині кождим священиком в Америці, принесло би фондови Рідної Школи у Львові великому сумі, а тимсамим сталий місячний дохід і велику поміч. Разючи сто українських священиків в Америці, ополатаковавшихся на одного доляра у місяць, дало би фондови Рідної Школи 600.000 (шістьсот тисяч марок). Рідна Школа в Галичині удержує добровільними датками зубожілої української публики галицької 15 гімназій і 4 семінари учительські. Ляхи мають у самій Галичині кромі двох університетів і рівних академій, та тисячок народних шкіл, самих гімназій 100. Дежнам Українцям до Ляхів! А тимчасом між нашим народом завдяки австрійсько-польській опції над просвітою нашого народа як не більша то певно не меньша. На темнякох не вибудуємо української независимости, а хотяй би чудом і удалося збудувати, не буде мати независима Україна своїх інтелігентних людий провадити українські державні уряди і знов Україна змушена буде приймати чужу інтелігенцію на рідно-державні становища і хоч не хоч буде мусіти кормити своїми грудьми чужинців, ренегатів, шпіґлів, та державних зрадників. В парохії найдеться певно двох-трох світських людий, котрі рано оподаткуються, як вже не на $1.00, то на 50 центів, або 25 центів, наприклад дяк, куратор, бізнесмен. Рідна Школа у Львові, одержавши таку велику поміч з Америки, могла би кревати других 15 приватних українських гімназій, а заслуга у цьому просвіти на Галицькій Україні принадлежала би у половині американському духовенству і жертводавцям. Американські українські робітники і так вже дорікають публично в часописях свому духовенству за недбальство у народній роботі. Чиж їх закид має на нас свяще-Никах прихснути?! Не занехуючи агітації за купованнем бондів для Галицького Правительства, зачнім хосенну роботу в користь Рідної Школи у Львові. Редакції „Свободи" і „Америки" приймуться радо колектувати, оголошувати і висилати що місяця наш добровільний податок на Рідну Школу, а ми священики зачнім платити сей невеличкий податок з нинішним днем.

Я маю вже трох добровольців по 1 долярови, а то от. Олекса Пристай, п. Ів. Швед, дяк-учитель, п. Анна Весодовська, — значить вже є 18.000 п. марок. Стережімся назви духовних трутнів!

Хвалыну Редакцію „Свободи" прошу отворити у своїй часописи рубрику: „добровільний податок на Рідну Школу".

Чек на $3.00 засилаю на адресу „Америки" від згаданих трох добровольців на згадану ціль.

о. Олекса Пристай.

МОЯ ВІДПОВІДЬ ПАРОХІЯНИ-НОВИ НА ЙОГО „СЛОВО ДО НАШИХ ОТЦІВ ДУХОВНИХ".

Якийсь парохіянин в патріотичнім запалі, прибрав своєвільну ролю ментора і накинувся на о. Духовних, що вони, провідники народа не тільки не стараються, щоб заохотити своїх парохіян до купна бондів, але і самі не купують; не дають приміру народови, — і дяки вони, сам о. Духовні, вині, що дасть місяць не зложено 100.000 дол. Його ее обурює до живого і він обіцює з олівцем в руках позаписувати імена тих осіб-патріотів, що нічого не роблять і нічого не дають, — а навіть огодосити ті імена в часописях і тут і в старім краю.

Сего тяжкого обвинувачення о. Духовних не смію лишити без пояснення. Не в тім річ, що написав се якийсь безіменний парохіянин, але в тім вага, що „Свобода" поставила і то на такім місци, де звичайно предрукує поміщає свої власні, відвічальні статті.

Пане Парохіянине! Неправда, немовто ми винні, що не купленно бондів стілько, скілько можна було сподіватися. На се склалися ріжні причини, а навіть деякі, котрих на попів не можна класти.

Ви кажете, що ми провідники народу. Так — але лиш тоді, коли той нарід потребує нашої інтелігенції, нашої праці і наших жертв. Коли того не потребує, кричить: Проч з попами, — ми собі самі вже дамо раду! А що так дійсно есть, показує наглядно історія „Союза", „Свободи", численні Братства, конвенції, маніфестації, віча і т. ін.

Ви кажете, що о. Духовні дбають лиш про себе, а доля вітчини їм, ані не в голові. Се не тілько неправда, але і свідоме очернение.

Що, о. Духовні дбають про себе, то і добре роблять. В наших поганих відносинах, кождий робітник має красшу надію на завтра ніж найлипший священик по наших славних пашнях на еміграції. Хто знає, котрий троха наїв лукаві відносини, той не подивує, що наше священство, в найбільшій части жонате, дбає про своє добро. Та яка-ж доля їх чекає їх родини на старість, в разі тяжкої недуги, калїцтва і т. п.

Чи ті парохіяни, що публично жадають від нього всього, а натомість нічого не дають, заберегчили в якийнебудь спосіб удержанне, спосіб прожитя тим своїм патріотам на старість, на случай хороби, калїцтва?

І є тут вже старі священики-патріоти, що цілий свій найкрасший вік, кількадесять, посвятили своєї сили народови на еміграції! А двох священиків вже кілька літ карається по шпиталях. Чи хто з парохіян спитався коли, як вони? Чи живуть вони, хто за них платить, що з ними діється?

Порівнанне з Німцями. Чехами, Айришами тут ні при чім. Наше українське священство з 50 процент більше патріотичне і більше жертволюбиве, як тамті. Але тамті мають нарід, котрий не жидає каменюками на своїх духовних провідників.

Як прийде яка патріотична складка у нас всі звертають свої очи на священиків і оцінюють їх ще з олівцем в руках, кількокотрий дав. Дав робітник 5 доларів, а священик 100 дол. чи і патріот? А всі знають, що Духовні так платні, а декуди меньше, як був платний робітник підчас війни, а навіть і теперь. Він і провідник і учений патріот і повинен дати найбільше, а він і найменьше платить і зовсім не забезпечений чоловік.

Ніде правди діти, є деякі о. Духовні, мала їх частина, що мало интересуються справами народними. Ми їх знаємо і дійсно се думно! Але чи нема таких поміж світською інтелігенцією; чи нема таких тисячі між парохіянами?

У нас вже сотки богатих бізнесменів; богато агентів рівного рода, що великі гроші загорнули, можна найти майже кождом. А деж вони? Чому не дають Мр. Парохіянин не зверне свого острого пера?

Були за часів Австрії, а певно і тепер за панованна Польщі — старости, що з олівцем в руках нотували прикмети патріотичні нашого священства і доносили, де треба було. Те називалося у нас: підла денунціація. Роботу нашого Парохіянина можне-хто назве чесною денунціацією, — але то всетаки користь смердить і то не є способ агітаційний за бондами.

Я вважаю, що пишучи про гак важні справи не можна скриватись під псевдоніми, але треба мати сміліть відвагу і честь, щоб підписатись повним іменем.

о. Нестор Дмитрів.

Від Редакції. — Гадаємо, що справа піднесена парохіянином і тепер д. Дмитровом, є настільки важна, що не зашкодило-б почути і більше голосів про неї.

Ми свого не перечимо, що є також священики білі, але і вони яко люде обризовані і своїм становищем не виставлені до проводу більших або менших громад, обовязані до жертв на громадські цїли. Такий обовязок не жить особливо на інтелігенції поодиноких народів, що борються за волю.

У львівських українських газетах читаємо вилаз жертв і знаходимо, що їх складають майже самі священики і світська інтелігенція, бо вони розміють, що воювати мусять були перші і принести на себе найбільші жертви. Читаємо про соборчики священиків на яких всі присутні оподаткувалися на народні цїли. Читаємо вказки жертв на незалежну пресу — переважно священики.

Отже, гадаємо, і дібі священики обовязані до жертв. Як богатший священик може дати 100 доларів (можемо вказати на такого, що позичив один $100 а другий більше — і купили бонди), нехай дасть 5 доларів, бо ні незалежному газетяру, як ми самій о. Дмитрів признає, є також богатий, котрий зможуть дати $100 і більше. Подумавши, богато з них складе жертви, але не дасть від'ємний знак. Як инше нам, дяки священик, з яких українські священики в Америці могли-б вказати значний вклеток, а нїхто з них не дав. Ми не кажемо, що вони не зашкодило-б їх назвати публично чи назвати публично.

Певна річ, що є також богаті бізнесмени, котрі могли-б дати жертви на народні цїли, а не дають. І їх також треба публично назвати і назвати їх причини, чому вони не дають. Громадська контроля, як вона має принести який успех.

ГАМБУРГ
Просто до
ГДАНСЬКА І ВАРШАВИ
новими кораблями
ORDUNA . . . October 22
ORBITA . . . November 12
OROPESA . . . November 26
Каюти для женщин і родин
THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York
117 W. Washington St., Chicago
або у місцевих агентів.

Closely bound

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

ROCHESTER, N. Y.

Заходом Українського Центрального Комітету в Рочестер, Н. Й., відбудеться представлення ХМАРА, драма в 3-ох діях, Суходольського в суботу, **15. жовтня (октобра) 1921 року** в порохівній гали під ч. 305 Гудсон авеню. Початок о 7-ій годині вечер. Центральний Комітет запрошує всіх Українців і Українок з Рочестер і околиці прибути на це представлення, коє буде перший раз буде відогране в Рочестер. Чистий дохід призначений для бідних і Сестер в старім краю, котрі зазнають хвиль, щоб висвободитись з під кого ярма. Тож Комітет просить Рочестерський Рочестерський загал, щоб не забув громадно явитись на сім представлению. Вступ для всіх один: 35 цент. До побачення на представлению. — КОМІТЕТ. 39-40

NEW YORK, N. Y.

Драматично-Співацький Кружок Укр. Роб. Товариства ім. М. Драгоманова в Нью Йорку

відограє

В НЕДІЛЮ, 16. ЖОВТНЯ 1921

В УКР. НАРОДНІМ ДОМІ,

217 Ist 6-та ул., Нью Йорк

СТРАЙК

ціковий образ в 3 діях з життя гальських хліборобів, Н. Струтинського.

Початок о годині 7. вечером.

Вступ 65 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ ТАНЦІ АЖ ПОЗА ПІВНІЧ!

40-41

PERTH AMBOY, N. J.

БАНДА З ПАСАИК ПАРОХІЇ СВ. О. НИКОЛАЯ

ника складаєся з 40 членів і

ХОР ПАР. ПЕРТАМБОЙСЬКОЇ

дають на дохід Сиротинця

в Філядельфії

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В ПЕРТ АМБОЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 752 СТЕЙТ СТР.

В НЕДІЛЮ, 16. ОКТОБРА С. Р.

Початок **точно о годині 5-ій** вечер

Місця сидячі по 50 і 35 центів, місця стоячі по 25 центів.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ!

Запрошує всіх місцевих і з цілої околиці

Ч. 39-40.41 КОМІТЕТ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДЛЯ ПЕВНОСТИ І ЗАБЕЗПЕКИ

складайте Ваші гроші в

THE BOSTON NATIONAL BANK

161 HANOVER STREET, BOSTON, MASS.

Ми пересилаємо гроші впрост до Галичини і України по дуже лизьких цінах і даємо пересилаючим посвідку відобрання грошей в краю в як найкоротшім часі.

Сей банк є членом Federal Reserve System. 05,06

ГУЦУЛИ Й ГУЦУЛЬЩИНА

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення висилайте вра[зом] • гро[шима]

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

НА УКРАЇНІ.

„Время" доносить, що **населення на Київщині крайно антибольшевицький.** Між червоними військами ширяться деморалізація. Воно розбилося на розбишацькі шайки, котрі називаються „загравлками" грабять населення в немилосердний спосіб, пояснюючи це тим, що пайок „сличилось малъ".

Дорожнеча підпялася в двое.

Голодні втікачі насуваються на Гумащину. Населення ворушиться, а большевики кажуть, що не вертають українські колёнисти знад Волги. Народ не вірить і грозить розправою.

Повстанці.

В останніх часах повстання оживають. В Черниговщині знову дає про себе знати **отаман Галка і славна Маруся Сколовська,** українська Жанна Дарк, яку большевики в своїх донесеннях уже кілька разів висилали на другий світ, а вона подібно як козак — невмірака батько Махно, і дальше собі гуляе, волі добувае.

В Харківщині повстанці посуваються в двох напрямах, через Лісок і Старобільськи на Харків. Дійшли вже до Деркачів і заохпили Сватово-Іванівок.

Про бій повстанського полковника Григорука з головнокомандуючим усіми большевиками на Україні, Фрунзе наспіли ось які подробиці.

Відділ полковника Григорука, званий „невловимим" має коло 4 тисяч людий. З того тільки 400 ручниць, решта коси, вила й ціпи. Большевики настигли на його коло Кобеляк і кинули цілі **три дивізії!**

Командував сам Фрунзе.

Битва перемінялася в панічну утечу большевиків, котрі понесли дуже тяжкі втрати. Сам Фрунзе ранений в черево. Повстанці втратили кількасот людий, здебільшого неворужених.

Так виглядае ліквідація повстання на Україні, якою хвалилися большевицькі рептілі, а про яку з нетаєним вдоволенням писали також і деякі наші самодурні органи.

А тимчасом повстання то присягае, то розгорюється наново, прибираючи нимраз більше характер свідомої національної боротьби за визволення країни зпід панування чужої, зненавидженої влади.

І не тільки на Україні, але й у Білорусі повстанці підносять голову. Білоруска чрезвичайка і революційний комітет масовими розстрілами старалися пригасити пожежу, а коли побачили, що це важко приголосили амнестію всім білоруським повстанцям, що здадуться добровільно по день 21 вересня.

Але не богато знайдеться таких дурнів. Бо большевики з такими помилуваними возяться два-три дні, ж з писаною торбою, показують їх, як зразок наверненних на комуністичну віру горожан, добре кормлять, напувають, а потім придавлять у кутку, щоб ніхто не бачив. Тоді кажуть, що то ан-

IT'S TOASTED

THE AMERICAN TOBACCO CO.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, повідомляе, що тринадцятий тринадцятий відбудеться в 8-мій годині вечером в суботу, 15. жовтня, в гали Укр. Нар. Дому від ч. 217-219 Ist 6-та ул. На порядку нарад справа представлення і другі важні справи. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — Н. Бабій, предс.; Т. Михальчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляе, що мітінг відбудеться в 3-тій годині по полудни в неділю, 16. жовтня, в гали Укр. Нар. Дому від ч. 217-19 Е. 6-та ул. На порядку нарад є справа балю і инші важні справи. — Н. Забавчук, пр.; Ґ. Мартинів, секр.

НАРСТАВН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 105, повідомляе, що звичайний мітінг відбудеться о 3-тій годині по полудни в неділю, 16. жовтня, в гали Укр. Громади під ч. 2051 Ровен стр. На порядку нарад є дуже важні справи ви до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Крайник, предс.; С. Слободзян, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Генрика, від. 239, повідомляе, що звичайний мітінг відбудеться о годині 12.30 полудни в неділю, 16. жовтня, в гали У. Н. Союзового під ч. 322 Франклин стр. На порядку нарад є дуже важні справи, котрі мусять бути полагоджені конечно на сім мітінгу. Неявившийся заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Жмутин, предс.; Н. Волос, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 27, повідомляе, що надзвичайний мітінг відбудеться о годині 3.30 полудни в неділю, 16. жовтня, в гали під ч. 93 Вен Бюрен ул. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — М. Білик, предс.; В. Зянь, секр.

НЮ ГЕРВЕН, КОНН. Тов. „Любов", від. 370, повідомляе, що звичайний мітінг відбудеться о 2-ій годині полудни в неділю, 16. жовтня, в гали церковній під ч. 127 Парк стр. На порядку нарад є кілька важних справ до полагодження. — Я. Шведь, предс.; М. Сампара, секр.

Де Махно?

Цей сміливий і талановитий провідник одного з найбільших відділів повстаньчих стає легендарною постаттю вже за життя, гуцульський ватажко Довбуш.

Румунська газета „Diminiata" доносить з Букарешту що по рішаючім бою з большевиками, **Махно втік із недобитками одної із своїх „банд" до Румунії** і там його розброжили й інтернували. Теж саме сталося з тими большевицькими відділами, що ввійшли з ними переступили границю. Але найновіщі вістки з Україно говорять про нові подвиги Махни. Не вжеж він утік з румунського табору?

Генерал Дельвіг.

„Время" доносить, що до Відня приїхав з Парижа генерал української армії, Дельвіг. В розмові з журналістама заявив він, немовто на Україні готовиться масове повстання проти большевиків. За границею скріпляється погляд на повстанців, як на реальну силу в боротьбі з большевизмом. Великі держави змінили своє становище до української справи, колиб зорганізовано плянову спільну акцію й занято Одесу.

Грабіжники.

В. Ц. И. К. (Всерос. центральний виконний комітет) назначив окрему комісію для скорої достави українського збіжжа до комуністичних центрів. Банда архиграбіжників. Спішаться, щоб не було за пізно. Що зпулять, це їх.

Цукор на Україні.

Совітські власти приказали засіяти на Україні 200.000 десятин цукровими бураками, щоб мати сирівець для цукроварень. Незабаром дістало статистичне бюро звіт, що засіяно більше. Але за місяць стали надходити донесення, що 20% засіву не зійшло, бо весняні морози знищили зерна, а пізнійше що появився „довгоносик" і луговий мотиль і нищить бураки. Окремо висланка комісія прослідила, що те все не правда, а бураків нема, стільки, що гадали тому, бо обсіяно лиш 85 тисяч десятин.

Не даром писав Ленін, що большевикам не так легко прийдеться побороти селян, як легко побороли вони інтеліґенцію.

United States Lines

ВІДІДЕ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДЛЕННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ГДАНЬСКА

HUDSON .....OCTOBER 15, DECEMBER 3
PRINCESS MATOIKA .....OCT. 22, DEC. 10
POTOMAC .....NOV. 12, DEC. 31

НА BOULOGNE:

PANHANDLE STATE ....OCT. 25, NOV. 26, DEC. 27
CENTENNIAL STATE.....NOV. 15, DEC. 15

ДО CHERBOURG І BREMEN:

Поспішні і найбільші кораблі межи портами Америки і Німеччини.

AMERICA .....NOV. 1, NOV. 29, JAN. 3
GEORGE WASHINGTON .....NOV. 8, Dec. 6, JAN. 47

У всіх тих кораблях пасажири третої класи є примішувані в каютах з 2, 4 і 6 ліжками. Вони теж дістають добрий і обильний харч кілька разів денно.

Зголошуйтесь до корабельних агентів

UNITED STATES LINES

45 Broadway, NEW YORK—Phone Whitehall 2050.

ROOSEVELT STEAMSHIP COMPANY, INC.
MOORE & McCORMACK COMPANY, INC.
UNITED AMERICAN LINES COMPANY, INC.
Менаджери Плавби

з рамени U. S. SHIPPING BOARD

РОДИМЦІ-УКРАЇНЦІ!

„Кобзар" Тараса Шевченка — се наша свята книга. І що „Біблія" в хаті християнина, те „Кобзар" в хаті Українця!

Ся свята книга „Кобзар"-повинна бути в кождій хочби і найбідніщій, українській хаті. Не маєш ії, Сестро, Брате, — так сейчас замовляй одну із сих:

„Кобзар" в 1-ім томі, брошурований, давнійше $1.00, тепер	$ 80
„Кобзар" в 2-ох томах, брошур., давнійше $1.75, тепер	1.50
„Кобзар" в 3-ох томах, брошур., давнійше $7.00, тепер	5.00
„Кобзар" в 3-ох томах, в оправі, давнійше $9.00, тепер	6.50
„Кобзар" в 5-ох томах, брошур., давнійше $10.00, тепер	8.00
„Кобзар" в 5-ох томах, в полот. оправі, давнійше $15.00, тепер	10.00

Замовлення і гроши належить посилати на адресу.

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, - - New York, N. Y.

1.000.000.00

ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ, ЩО

FIRST NATIONAL BANK

SCRANTON, PA.

Є найбільший в північно всхідній Пенсилванії. Через 58 літ свого істнования через 58 літ справної, чесної і справедливої праці, ся фінансова інституція зросла до 31 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ майна, а се майно є гарантією за кождий Ваш депозит, за кождий Ваш цент і діло яке маєте з сим Банком.

ВИСИЛАЙТЕ ГРОШІ до краю по найнизшім деннім курсі. КУПУЙТЕ ШИФКАРТИ на найліпші корабельні лінії і кораблі.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ощадности на чорну годину і процент. ПОЛАГОДЖУЙТЕ ВСІ нотаріяльні і старокраєві справи успішно.

ІНФОРМУЙТЕСЯ І в кождій справі радьтеся лише через сей Банк, позаяк в сім банку затрудняється 112 людий, а кождая нація має свій окремий відділ. Приходіть, або пишіть в Вашій рідній мові і переконайтеся, що нігде так скоро, чесно і успішно не полагодите своїх потрібних Вам справ як се зробить можете через сей банк. Заграничний Відділ сього банку отворений що дня від годині 9 до 6 в вечер, а в суботу від годині 9 до 8.30 в вечер.

FIRST NATIONAL BANK, SCRANTON, PA.

ХОДІТЬ О ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ

Тільки чоловік здоровий може користати з добродійств сего світа. Діятого, держання себе при добрім здоровлю, кождий повинен уважати за свій святий обовязок.

Коли нашому здоровлю починає загрожувати небезпеченьство, тоді Натура дає остерігаючі сигнали, жолудок перестає правити, чоловік тратить апетит, чується отяжілим по іді, терпить на затверджения, сон стає неспокійний, долягає біль голови, зага, брак енергії і нехіть до життя.

Остережень сих, мудрої Натури неповинного легковажити, а сейчас взятися до ратунку.

Міліони людий загнали себе передвчасно в могилу, наслідком вчасного недбальства

Зіпсутий, ослаблений і нетравлюючий жолудок приверне до здоровля

Кальварійське

Trade Mark Reg. in U. S. Patent Office.

ЛІЧНИЧЕ ВИНО.

Сей правдиво чудовий регулятор чистить жолудок і кишки, дає ясний змисл, чисту кров, спокійний сон, добрий апетит!

Кальварійське Вино Лічниче, не має в собі жадних закрасок. Удоровило воно вже богато людий, які страгили надію приверненя здоровля. Поневже знаємо що Кальварійське Вино Лічниче є таким як дишемо проте **звертаємо кождому гроші хто докаже, що так не есть.**

Чи можете жадати лішої гарантії?

Бутелька $1.00 і 4 центів податку.

До набуття в антиках, у наших агентів або впрост від фабрикантів:

D. WROBLEWSKI & CO.,
180 Avenue C,
New York, N. Y.

НА ПОЛІТИЧНИЙ СМІТНИК.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Старі, непридатні річи викидаєся в „старім краю" на смітник і хто не знае тих галицьких смітників по місточках, чи містах, чи то на ринках, чи бічних улицях, чи навіть на головних, що носили колись назвиська цісарів, а нині великих, менших і цілком маленьких польських патріотів? Хто не знае, як ті смітники вигріваються на сонічку цілими місяцями, аж вкінці — звичайно з нагоди „високих гостей" — встрілять „владзам" до голови усунути ті свідоцтва „старої культури" десь за місто, де догризае їх хиб час". В Америці усе те на місци палять, та тим і Америка „бідна в минувшість".

Як викидаєся нездалі річи на смітник, так викидаєся і нездалих політиків на „політичний смітник" а делікатно кажеся, що такий а такий то міністер „подався до димісії". Се судьба кождого нездалого політика дістатися як найскорше туди. Коли би ми нині хотіли знати на основі статистичних даних, котра з держав із т. зв. „держав" пустила найбільше міністрів на смітник відповідно до часу свого істнования, то певно що кождий подумав би собі нашу „приятельку" Польщу. Бо коли лише візьмеш часопись до рук, так мусиш читати як не про „крізу габінету" в Польщі, то бодай димісію одного з міністрів; а димісія се, як сказано — викинення на політичний смітник. Найскорше жде та судьба польських міністрів „фінансів". Не вспів міністер загріти місця, не вспів вибити пару мілярдів „шмарок" а вже забирайся! Мені здаеся, що то сама назва „фінанси" винна. Польща золота не має, про те вже навіть воробці в Америці цьвірінькають; — крім української нафти (в Галичині) яку тепер Польща фактично краде, бо Схід. Галичина до Польщі не належить, з самої Польщі не богато дасться вистиснути, що було би рівнозначне золотови; тож які тут „фінанси". Чей же того дратівно го паперу, що не має жадного покриття в золоті, а називаеся „польська марка" жаден нормальний чоловік не назве грошем ни фінансами. Тож ліпше було би назвати те польське „міністерство фінансів" властивою назвою „фабрика польських марок". Сама назва тоді каже, з ким та з чим маеся до діла.

І так недавно пішов на політичний смітник завідатель „фабрики польських марок", ми-ністер фінансів Стечковскі. Пішов тихенько як і його попередники. А що то було шуму, крику в Польщі, як він обнимав фабрику чи там „міністеріальну теку"? І обіцяли від дими і ночами шив величезну мішкову на... американські долари, грамофони, аеропляни, автa, вози, теліжки одним словом усі наші средства комунікації — в аренду. За те американські капіталісти заплатять нам стільки а стільки мілярдів долярів і наша обіжина буде мала таку валюту, як жадна инша держава на кулі земській".

„Я, каже, будучи фаховцем, поведу справу так, що наша „позичка паньства" прибере непредвиджені форми; наша льотерія буде так устроена, що кождий обиватель (не Гайдамака!) виграе „мільонуфкен" т. е. мілліон шмарок"! І т. д. і т. д. говорив і радів і пделося.

Минув місяць, минуло два. Америка до аренди не квапилася і польські колеї паньство-ві цигикають або відпочивають залежно від гумору машиністого або погоди. На тачки і теліжки також ніхто не лакомить ся... А тимчасом марка росте як на дріжджах: з 500 на 600, з 600 на 800, з 800 на 1000, а там вже як не вирвеся, як тепер з монтажа, що й стримати годі; нині 1000 завтра 1500, позавтра 2300 — 2500, бай 3000, та бо і 4000 „шмарок" треба дати за 1 (одеи) американський доляр. Не було иншої ради для „ясне-вельможного пана міністра Стечковского (в Польщі кождий обиватель є „ясне-вельможний пан", инакше. Польща не булаби „демократичною республикою"), — як піти слідами своїх попередників, кинути в кут мотонку на долари, а вибивати свої „шмарки", і днів їх ночей Стечковскі, бив днями і ночами в дзвони: по 500, по 500 і по 10.000 „шмарочек". Випускала його фабрика що дня мілярди безвартісних паперів і що дня вожирали їх Галлер, і воєвудтва і староства і дефензивни і офензивни і поліція і жандармерія і табори і арешти і шпіцлі і детективи і акція на кресах і „оборона польського Волиня і східней Малопольські" і різні-прірежні заведения „божевільно-шовіністичної, ясне-вельможно-освенцюної т. зв. „демократичної республики". Польщі; ножирали і кричали: мало нам! — А коли вже Стечковскі втомився, викинули його як і других на... смітник. Там він лежить, а з ним і ціла „обчизна" тиреволюційні агенди зладили доброго чоловіка.

Юрко.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

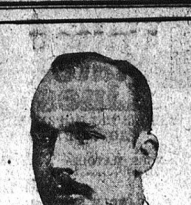

Григорій КУНАШЕВСЬКИЙ
Представитель всіх Корабельних Ліній.
АГЕНЦІЯ ЗАСНОВАНА В 1910 р.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ
через Антверпен, Бремен, Гамбург, Роттердам, Гданськ і Трієст, на найлутших і найскорших кораблях.

СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.

Пересилка і виміна грошій після курсу дня.
ВІДВІДЖАЮЧИХ ДО ВИМІНИ ГРОШИЙ НЕ ЗМУШУЄСЬ.

По належні інформації і апликації на паспорти удавайтесь до знаного всім від много літ
ГРИГОРІЯ КУНАШЕВСЬКОГО, на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N.Y.
За добрі обслугу дістаю від многих подяку, сподіюсь задоволити і Вас.

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА СКРИПОК.
ВИРОБЛЯЄ НАЙЛІПШІ СКРИПКИ З НАЙЛІПШОГО ІМПОРТОВАНОГО ДЕРЕВА.

Посідаємо на складі великий вибір скрипок красивих—німецьких і чеських.
Продаємо по цінах подрібних і гуртових.
Наша фабрика істнує понад 12 літ і ми є доставцями великих складів музичних інструментів в Нью-Йорку і других містах.
Приймаємо в направу всякі ушкоджені скрипки, поправляємо стари ші як і другі інструменти.
Продаємо дерево на скрипки і другі части входячі в обсяг скрипок.
Гарантуємо наші скрипки, а в разі оправданого невдоволення звертаємо гроші.
Гроші належить висилати на почтовий мані-ордер, аксарсеский переказ або готівкою в реєстрованім листі.
На жадание висилаємо цінники.
Поручаючись ласкавим зглядам укр. публики остаємось з поважанієм
Павло і Іван Гуменюк.
У всіх справах належить відносити ся до:
HOMENICK BROS., Violin Shop, 166 E. 2nd St., NEW YORK, N.Y.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
ВІРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ЧИ ФОРМ.
ГАМБУРГ ..... 3 класса ..... $100 } + $5 податок
ДАНЦІГ ..... " " ..... $110 }
ЛІБАВИ ..... " " ..... $120 }
ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ
„ПОЛОНІЯ" - - - - - - 19. ЖОВТНЯ
„ЛІТУАНІЯ" - - - - - - 2. ПАДОЛИСТА
Також новій прямій лінія між Лібав — Данціг — Галіфакс, Канада.
Зарезервуйте місиці у наших уповноважених агентів у вашому місті, або
BALTIC AMERICAN LINE, INC. Gen'l Pass. Agents, 9 Broadway, New York City.
E. V. KEMPE, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ
НА 1922-ий РІК.
В Книгарни Українського Народного Союза в Нью Йорку є здальшаючість родів стінних календарів на рік 1922. Між ними є один, мотиву чисто українського. В середині фотографія Івана Франка, деколя. фотографія в Календарів на 1922 рік.
За $2.00 виплемо 15 родів
Замовлення, гроші, а й запити шліть на адресу:
UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.
За заряд Книгарні
ДМИТРО АНДРЕЙКО.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ
УКРАЇНЦІВ
вибирається до краю кораблями „Джордж Вашінгтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На цих кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.
О пашпорти стараємось в короткім часі.
Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відхати до краю в товаристві крянів і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на одним з повисших кораблів до:
EMIL KISS, Banker
133 Second Ave., New York, N. Y.
Corner 8th Street

ШИФКАРТИ ДО ЛЬВОВА ЧЕРЕЗ ГАМБУРГ $106.00
Паспорти виробляємо до кількох днів. Посилаємо гроші до краю, по найвищім курсі з повною гварантією. — По всякі інформації шліть або зайдіть до:
EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY,
115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ
ДО КРАКОВА $97.75
ДО ЛЬВОВА 99.00
Паспорти виробляємо до кількох днів. — Посилаємо гроші до краю в повною гварантією. Всякі справи нотаріальні полагоджуємо точно і скоро. Голосіться тільки до менаджера українського департаменту Д. Качали.
SINGER STEAMSHIP AGENCY,
265 Warren Street, Jersey City, N. J.
cor. Montgomery St. Tel. Montgomery 364

ДОПИСИ

(Дописи проситься писати лише на одній стороні папіру і по можности читким письмом. Писати після пером, а не олівцем. Коли в дописи наводите які імена, то напишіть їх виразно і правильно, щоби не було непорозуміння та балагатства. Між поодинокими стрічками лишайте доволі місця, щоби можна було внизшу невідповідні слова або лінку стилькашо справити і до другої приладнати. Пишіть завсіди щиру правду і не обдурюйте своєї редакції та читачів своєї часопися, бо се приносить народови шкоду, а не пожиток. Правдиве ім'я і назвисько кождого дописувателя (а також його докладна адреса) мусять бути редакції знані, бо безіменних дописів не беремо під розвагу. Хто не підписує своєї дописи своїм правдивим іменем, то на його жадание редакція зазвичає його правдиве ім'я в тайні і ніякому сього не зраджує. Як хто не має довіря до своєї редакції, то нехай не висилає до неї нічих писем. Коли ми нічого своїм допису завдяки, значить, що ми маємо право ждати, що і вони нам вірили).

БОСТОН, МАСС.

Поможіть нещасним сиротам!

Дорогі Земляки! Будьте ласкаві прочитати і розважити отсі два листи, які я одержав від зарядч. Сиротського Захисту в Бережанах (Галичина):

I.

Сл. 1. Хр.!

Високоповажаний Пане Секретар!

Найщирійшу подяку шлю Вам і тим, котрі причинилися до переслання мені листині на наш Захист, в квоті 10 долярів, які Укр. Горож. Комітет у Львові заминів на 17.812 Мкп. і доручив нам при тій нагоді мищущому листи.

Панство Ваші на наш Захист є дуже пожадана, бо тут велика дорожнеча, а бідні діти ніщо не мають до Захисту і опіки, тому-то ми мусили найлішої поли зі моїми дати притулку для всіх, а то з причини недостачі пожнив й одіжи. Маємо отже велику надію, що Україні, жінчі ні Америці, що Вам прийти з помочию тим бідним дітям, котрі можуть стати добрими членами нашої суспільности. Інакше змарнятись і слух загине про них, бо тутешня людність в наслідок так довгої тяжкої війни є так зубожіла, що з цілою-вітою помочию не може прийти; тому дуже горячо поручаємо цьому ціальній памяти долю тих бідних сиріт.

Діти, вихованців в нас, будуть Вам дуже вдячні за кожду поміч, бож вони сидові сего, що якби не поміч добрих людий, то не мали б хліба, одіж, ні даху над головою, бо не мають родичів, котрі журилися про них. А так за опікою Божою і добрих людий мають вони спромогу жити і вчитися.

В залученню пересилаю лист дітей з повіту збориського, які є приміщені в тутешнім захисті.

Ще раз дякуючи за ласкаву милостиню, шлю найщирійше поздоровленне Впв. Пану Секретарови і всім П. Т. Панам, котрі на сю милостиню зложилися.

Впр. о. Іван Корабуда дякують за цінний лист і пересилають для Вас сердечні поздоровленне.

С. Леонтій, Сл. Пред. Діви Марії,
Настоятель Захисту.

Бережани, 13. вересня 1921.
улиця Адамівка ч. 24.

P. S. Коли Ви будете ласкаві ще коли прислати нам яку закомору, то чи не було можне в дозорі і вислати дорогою нашу адресу? Перепрошую дуже за таке смілє питанє, але я думаю, що і Впв. Панам на тім залежить, або було кориснійше для Захисту.

II.

Слава Ісусу Христу!

Високоповажаний Пане Добродію!

Просимо ласкаво прияти і від нас дітий, найщирійшу дитинчу подяку, яку ми складаємо Вам і прочим Панам Жертводавцям за милостиню, оддержану через Ваші руки. Ми не можемо Вам за се відвячитись іншим способом, як лише своїми щирими сирітськими молитвами, які що дня зазвичай перед трапезою Всевишнього Бога, щоби Вам Всевишній за сей дар стократно нагородив.

При сій нагоді осмілюємося вислати до Вас, Впв. Добродії наші, смирену просьбу о ласкаву память і на будуче на нас бідних сиріт, котрим війна забрала все майно і найдорожших родичів наших. А помочі ми дуже потребуємо, бо знаходимося в повіті, котрий може найбільше знищений війною. Люди самі бідні, не можуть нам помогти, а наш захист, не посідаючи жадних фондів, утримується тільки добровільними жертвами добрих людий.

Тому просимо Вас: не відмовляйте нам своєї жертви Ми, виховавшись тут на свідомих членів нашої суспільности, через ціле життє вдячність для Вас зазвичаємо. Сю нашу сирітську просьбу предкладаємо тим сміліше, бо знаємо, що Вп. Пани підломагають своїми жертвами найбільше зборівський повіт. Пірад ми, сироти зборівського повіту, знаходимося тут у бережанському захисті, бо в зборівському повіті такого захисту нема. Ми маємо тут стале приміщенє, удержане так не опіку від початку війни і ходимо також до школи.

Оси наші імена: Марусі Фесик з Гаїв Розтоцьких, Текля і Зофія Сисак з Перешлян, Володимир і Марія Воєнюк з Гаїв Розтоцьких, Зофія і Лесько Макар з Гаїв за Рудою, Рузя Глинська з Мишна, Корнеля і Лідя Кулдик з Покропивної, Гаврило Бартош з Серетин, Ксеньа Гринчишин з Серетин, Наталка і Петро Дмитрів з Гарбузова, Іваць Леник з Малайова, Славка Глудишин зі Зборова, Оксана Турчак з Бортятки.

Крім сих дітий є ще тут діти з інших повітів, як: з Бережанського, ременишлянського, бридського, золочиського, тернопільського, долинського і львівського.

Ще раз просимо не відмовляти нам своєї помочі, а ми своїми молитвами до престолу Божого будемо старатися за Вашу поміч нам, безпомічним сиротам, відвячитися Вам.

Тепер просимо прияти від нас всіх сиріток бережанського захисту найщирійші поздоровленя з нашої рідної землі. Цілуємо вісь Панів Добродіїв наших в ручки, поручаючи нас всіх Вашій ласкавій памяти та опіці.

Маруся Фесик і всі сироти.

Бережани, 13. вересня 1921

(Печать: Захист Сиріт С. С. Служебниць Пр. Д. М. в Бережанах).

Чи до повисших листів треба ще що додавати? Я думаю, що мої слова не викличуть у читачах тих листів більше співчуття і жалю як прості а щирі слова самих українських сиротят, котрі під ласкаву подяковану просьбою власноручно підписалися. Як його те діточе лебедине не зворушить, то дарем ціа і моя просьба!...

На ратунок українським сиротам у Сирітським Захисті в Бережанах повинні обовязково поспішити всі ті американські Українці й Українки, котрі походять з повіту бережанського і зборівського. За ними повинні би слідувати всі ті Українці з инших повітів, котрі розумніють сирітську долю і потребу удержання українських дітий при своїй вірі і народности.

Хто з милосерних громадян має змогу жертвувати деяку сумку на ті бідні сироти, то нехай буде ласкавий заслати свою жертву долярами просто до Сирітського Захисту в Бережанах, або на мою адресу: **St. Kosij, 3 Highland Pl., Roxbury, Mass.** Я всі гроші вишлю, у призначенє місце, а імена жертводавців опублікую в часописях.

Усім Вп. Жертводавцям складаю згори щиру й сердечну подяку.

Евстахій Косій.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

„Байдужна партія".

В нашій місцевости є богато таких Українців, котрі цілком нічим не інтересуються. Коли би се були сущі люди, то ще нічого б не обзивався. Але, на великий жаль, до той „байдужної партії" належать самі молоді хлопці, чи парубки. Вони до жадної організації не належать, ані ніякої часописи не читають, ані на жадне українське віче не ходять. Коли ви їм скажете: „Хлопці, ходіть на віче", то вони дадуть вам відповідь: „Там на віну нічого не дадуть, а то „що бесідник говорить, то ми самі знаємо". А як би їх спитатися: „Чому ви не читаєте українських часописей і книжок", то вони скажуть: „Я не школяр, аби я тепер книжки читав; а газету іто навіть і до рук не варто брати, бо у газеті нічого правди не пишуть, тільки людям голови закручують". Хто так думає і говорить, то дуже грубо милиться. Бо газети і книжки не роблять між народом темноти, тільки дадуть людям (тим, котрі читають) просвіту, а темноту ніщать.

Правда, к тій „байдужній партії" находяться й таки Українці, котрі навіть не вміють підписатися. Але хто-ж тому винен, що не вони самі? В нашій місцевости є вечірна школа для анальфабетів і до тої школи запрошуються всіх Українців, котрі не є грамотні, аби прихолили так учитись. Ми запрошували і тую „байдужну партію", але вони сказали: „Гел (до пекла) зі школою! Ми не діти, аби ми до школи ходили! Наші батьки не вміли читати ані писати так жили, тож і ми будемо жити без книжок і газет".

Минувшої зими в нашій читальні кождої неділі вечер відбувалися відчити про астрономію, геольогію, фізику, історію України і т. д. Правда, богато Українців скористали з тих відчитів, але з тої „байдужної партії" навіть ніхто не показався на тих відчитах.

Одного разу я запросив їх, аби вони прийшли до читальні, бо буде цікавий відчит. Але вони сказали: „То всьо є глупота, що вас учить піп і дяк; які звізди великі є, тай як одна від другої далеко, або що земля є округла, а то, що гремить, то мала би бути електрика. Як би така земля була округла, як вас тіп учить, то ми би з неї скотилися. Ніхто не може знати божої сили". От бачите, яка то є темнота. Ану, як би такому темняком сказав, що він є дурний, то він готов сейчас битися, бо він називає себе мудрим.

А послухайте, чим вони занимаються: Як вони встануть рано з постелі, то від десятої або одинайцятої години перед полуднем в кенди шутері граються в в карти до дванайцятої, або й до другої години в ночи. Обсидять наоколо столи тай грають в дрінка. Як виграють дрінка, то зараз один по другім бігають до кухні, пити рейзлдзек. Тоді шторничка виймає з кишені зі спідниці півквартівку з рейзидзеком, тай смачно попивають собі. От бачите, що се за лайдацтво! Може дехто скаже, чому в такім місци переховується рейзідзек. А от чому: бо бояться, аби полицман не найшов, як прийде ревідувати.

Товариші і Товаришки! Ми не звертаймо уваги на таких пяниць, але беріймся до діла. В нас читальня вже розпочинається і ми просимо як найчисленнійше приступати до тої просвіти тай користати з сеї науки, яку можна набути лише в нашій читальни. Ви знаєте, що просвіта палить темноту так, як огонь солому. Без просвіти людина нічого не варта. Людина без просвіти то так, як темний человік: має очи, а ними нічого не бачить.

Многі з Вас думають повертати до рідного краю, тож як вернетеся на рідний край, що би Ви не дивилися на таких людий, котрі любліть підтримувати жидівські корішми, тільки щоби Ви будували читальні тай їх підтримували, а навіть і провідниками були в тих читальнях.

Хоч прикро мені сказати се, але, на жаль, мушу сказати, що наші декотрі „американти" повернули до рідного краю, тай принесли зі собою пару сот доларів, але ві з тяжко заробаних грош опинились в Мошкових і Срульковых кишенях за горівку. Правда, що як такий „американт" мав гроші, то жиди його шанували, навіть і пана називали, а як впився, то й подушку під голову дали.

Я прігадую собі, як я був в старім краю, що декотрі мої краяни з Америки повернули тай привезли зі собою поважну суму грошва, але з тих грошей вони самі не скористали, бо по коршмах тай карти програли. І тоді жидівські корішми найкрасше процвитали. Не-приємно мені тут таке описувати, але що правда, то мушу згадати — на те, аби другий раз таке ніде не повторилось між тими Українцями, котрі повернуть до рідного краю.

І. Д., член читальні.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ДОЛИНІ

до тепер зложили:

Ольга Трипільна (пять літна дівчинка) Філядельфія ..... $ 3.00
Стефанія Гібайло (10-літна учениця), Філядельфія 2.00
о. Парох Олекса Дрисгай, Кардиел, Па. 2.00
Н. Н. (Василь Зугаевич), Нью Йорк, Н. Ї. 1.00
Попередно виспано (Свобода з дня 10. жовтня 1921) 25.00
Разом $33.00
Позістає в касі ..... $ 8.00

Позір Долинщина! Покажіть хто сліпуючий?

Вибирайте Родинці, що Кружок У. Українського Педагогічного Тов. в Долині уділяє власними силами три повні школи, а то: гімназію, семінар і руску школу і дальтого прошу Вас присилайте хотьби і найменшу жертву на слідуючу адресу, впрост до мого офісу:

T. J. HRYCEY CO.,
329 So. 4th St., Philadelphia, Pa.
З поважанієм
Теодор Грицей.

ІМПОРТЬ ШИФКАРТІВ. СПРАВИ ПАРОХІЯЛЬНІ НАЙСКОРШЕ, найлішше полагоджує Канцелярія Метрополіталь 2807
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ДІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 миль году від міста, в місті є фабрик. Голоситись усно або писемно до:
T. J. HRYCEY & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

80 АКРОВУ ФАРМУ продасть за $2000, готіка $1.200, з будинками, тульсями і машинами, 2 коровн, теля, кінь, 2 свині, 45 кур і 3 гуси, близько міст і фабрик. Продає сам властитель. Дасть роботу в вовиняній шапі через зиму. Пишіть до: 39-40
STANLEY NYCZAY,
Staffordville, Conn.

ФАРМИ НА СПРОДАЖ.

Маємо фарми і доти на спродаж по дуже низькій ціні. Доти в місті Мамі, стейт Флорида, де є дуже здорово. Також будуть на видзародження, а фарми за містом дуже урожайні, де родиться всяка городовина і дуже добре продаються в місті. Більші інформації прошу удатися до агента України: T. KRYNICKYJ, 112 Willow Ave., Olyphant, Pa. 34,6,8,0

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Фарма 62-акрова, з того 35 доброї землі під плуг. Решта пасовисько з грубим лісом. Дім на 10 комнат з мурованою пивницею, телефон у гаиді. Реліка стайня для коров, стодола, стайня на коні, шпихлір, курник, свинник, шопа на воза. Фарма рівна без каміня; через фарму перетікає річка. На фармі є: 1 добра корова, 100 курий, 2 безроги, 50 бушлів барабола, 8 тон сіна. Засіяно 3 акри озимин житом і пшеницею. Фарма є віддалена всього 3½ милі від фабричного міста Ром, Н. Ї. При головній стейтовій дорозі. Ів милі до трену. Ціна $2.700, виплати $1.600 а решта на річні сплати. Фарма мусить бути спродана в короткім часі. — Маю ще другий 25 фармів на продаж по умірковапих цінах. — Бажаючий купити тану і добру фарму, нехай пишуть по інформації листовно або лично голосяться на адресу:
MICHAEL LUBAS,
113 E. Locohotive Ave., Rome, N. Y. 38,9,0,2

СПОДНІ ДАРОМ для кождого хто напише до нас сейчас по інструкції, залучивши 4 центи. марками.
O. K. TAILORING CO.,
1206 N. Irving Ave., Chicago, Ill.

НИКОЛАЙ ГЕРМАН
DELICATESSEN
227 Ave. B, near 14th St., New York
Український склад мясних виробів найлішого гатунку, як: старокраєва ковбаса, шинка, вуджена солонина, кишки і сальцесон свого власного виробу. 81tfn
Цінн умірковані, услуга чесна.

COPPER CANS МІДЯНІ КІТЛИ

з тяжкої на зимно працованої міди з шрубовою накривою. Найлішої у продажи. Почтові замовлення скорі і в сильним дерев. опакованию. В разі невподоби гроші звертаєть. Катальог даром. Гідрометри $1.50, мідяні рурки від фута: ½-in. 20 ц.; ¾-in. 25 ц.; 1-in. 35 ц.; 1¼-in. 60 ц.; 1-in 95 ц. (должина до 30 стіп). Подвійні: ½-in. 35 ц.; ¾-in. 50 ц.; 1-in. 75 ц.; 1¼-in. $1.00; 1-in. $1.50.
BOSTON METAL SPINNING WORKS,
36 Broad St., Dep. B, 12, Boston, Mass.

ДРУКАРНЯ
У. Н. СОЮЗА „СВОБОДА"
виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:
Статути, програми і тікети на концерти, представленя, пікніки і балі, як також конверти і листові папери для Братств, Товариств і Сестринств.
Проситься всі відділи У Н Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні по адресу
„SVOBODA"
83 Grand Street
Jersey City, N. J.

ХТО МАЄ ЯКУ ПРАВНУ СПРАВУ В СТАРІМ КРАЮ,
нехай зверпеться до
Д-РА ВОЛ. БАЧИНСЬКОГО
звісного Старокраєвого адвоката у Львові, на адресу:
Dr. VLADIMIR BACZYNSKYJ,
ul. Kosciuszko 1a, Lemberg, Galicia, Europe.
Він переводить всякі справи спадкові, ділові, табулярні, банкові, договружні, купна-продажні, процеси, заодин, і т. д. Се звісний український адвокат і член екзекутив різних українських банків і товариств у Львові. До нього можете вдатися з повним довіром.
Пишучи до нього, залучайте відповідну суму (на оплату адміністрації листі) відповідну оплату, а то: за виписи з табулі або переглад актів спадкових чи процесових, або за розсід справи в банку 5 доларів, а за інші меньші інформації 2 доляри.

ПРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ В ГАЛИЧИНІ В ПОВІТІ ШІПАНІВ ШІСТЬ МОРГІВ ДОБРОЇ ЗЕМЛІ враз з всіма забудованями, забудованя, хата, стодола і стайня. Великий сад. зі всім що є на місці. Продам таню. Голоситися або писати на адресу: Frank Gawlinski, 426 East 16th Street, New York, N. Y. 40-45

ДЯКОУЧИТЕЛЬ (спитований, маючий довголітню практику пошукує посади. Деякі зголошення прошу слати: Diskouczytel, Box 205, Arnold, Pa. 38-41

Котра парохія потребувалаб учителя тільки дітей учити, прошу голоситись; Uchytel, D. D., P. O. New Kensington, Pa. 38-42

ДО ЗНАКОМИХ І СВОЯКІВ ЛАЗАРА БОЙДА.

Отсим повідомляю всіх знакомих, що мій муж Лазар Бойда помер дня 1-го жовтня с. р. і я осталась з двома дітьми. Необідним походив з села Ошихлій, повіт Кіцмань, Буковина, а з родини Калинюк, з села Глибокої. Від більше двох літ жив ісь в Канзасі, Огайо і я осталась по смерти мужа в розпучливім положенію. Холод і голод грозить мені і діточкам. Прошу знакомих з Нью Йорку і п. Франчука, як що їх ласка прийти мені з кождою помічию, можуть дати в сім мені нещастю. Моя адреса: Maria Boyda, P. O. W. A. Box 14, Akron Ohio.

НОВИНА!
НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ.

З днем 25. сего місяця отвиряємо школу так звану ELECTRICAL BURGLARY ALARM SYSTEM, се є наука обведення електричною системою штору або шапи для забезпечення від злодіїв. Отже спішіться, бо курс тривае тілько один місяць. За так короткий час навчитеся доброго і легкого ремесла та станете експертом-механіком.

Просимо зголоситися по близші інформації межи 6. а 10. год. вечер на адресу: 263 AVE. B., 3-тий фльор, ліва рука до фронту, межи 15 а 16 улицею в Нью Йорку. 35-41

СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА РІК 1922 УЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

На увагу заслуговує календар виданий в память Ів. Франка, з гарним портретом, в прекрасним образованим в українських мотивах в трех кольорах, ЦІНА 25 ЦНТ. 33-41

Шторники, бізнесмени і агенти которі бажають купити більшу скількість, дістануть значний опуст. На жадание висилаємо 10 рікнородних календарів по попередним надісланим $1.50 За виконанє посилайте на адресу:
UKRAINSKA KNYHARNIA
im. T. SHEWCHENKA,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

Телефон: Dry Dock 1118 і 3637

ДОК. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ
50 St. Marks Pl. (8th St.)
коло Другої Елені
Приймає щоденно: 8—10 рано; 1—2 попол.; 6—8 вечер. У неділі і свята 9—1 попол.

Д-Р МЕД. Л. ПОДДЕР
З ПЕТРОГРАДА
Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. 05,07
Години офісові: від 8 рано до 8-ої вечер.
Телефон: Plaza 2390.
69 CHAMBERS STREET,
BOSTON, MASS.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години принятя: від 9 рано до 9 вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціялюст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304 — 2nd AVENUE,
межи 17. а 18. улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.
ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН
ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ
Dr. ZINS
110 EAST 16th STREET,
NEW YORK
Год. від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.